

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพันในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก” ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรในตำบลแม่ระมาด ตำบลแม่จะรา ตำบลพระธาตุ และตำบลชะเนือ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ที่ทำสัญญาการผลิตข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพันกับบริษัทเอกชน จำนวน 4 บริษัท ได้แก่ บริษัท A บริษัท B บริษัท C และบริษัท D ในปีเพาะปลูก.2550/2551 จำนวน 260 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (samples) สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากร โดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973: 725-727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด (ราย)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น ในที่นี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5

แทนค่าในสูตร $n = \frac{260}{1 + 260(0.05)^2}$
 $= 157.57$ ราย

จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 158 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.77 ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ด้วยการจัดประชากรในแต่ละตำบลเป็นกลุ่มย่อย ได้จำนวน 4 กลุ่มย่อย และในแต่ละกลุ่มย่อยหรือแต่ละตำบล สุ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.77 ของประชากรในแต่ละตำบล โดยใช้วิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ตำบล	จำนวนประชากร (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
1. แม่ระมาด	101	62
2. แม่จะรา	92	56
3. พระธาตุ	32	19
4. ขะเนจื้อ	35	21
รวม	260	158

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (interview schedule) ที่มีลักษณะคำถามปลายปิดที่กำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (close-ended question) และคำถามปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น (open-ended question) โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ขนาดพื้นที่ที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม รายได้สุทธิหลังจากหักปัจจัยการผลิตจากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม เมื่อเทียบรายได้ภายในระยะเวลา 4 เดือนเท่ากัน ระหว่างอาชีพเดิมก่อนทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมและในปัจจุบันที่ทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ของเกษตรกรในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์

ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพัน

ความพึงพอใจของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามที่วัดความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพันใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่บริษัท ด้านปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยี และด้านการรับซื้อและการจ่ายเงินสำหรับผลผลิต ลักษณะคำถามเป็นมาตรการประมาณค่า (rating scale) แบบกำหนดตัวเลข (numerical rating scale) ลักษณะคล้ายกับแบบคำถามให้เลือกตอบ คำตอบที่ให้เลือกเป็นแบบเปรียบเทียบกันตามปริมาณมากน้อย และจัดเรียงไว้เป็นลำดับ รูปแบบของคำตอบของข้อคำถามแบ่งตามความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์

ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพัน ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพันใน 3 ด้าน เช่นกัน โดยสอบถามว่า มี หรือ ไม่มีปัญหา หากมี ปัญหา ขอให้เกษตรกรเสนอแนะตามความคิดเห็นของเกษตรกร

3. การตรวจสอบแบบสัมภาษณ์

3.1 การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ และตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งตรงตามขอบเขตที่ต้องการศึกษา และผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก ก) ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยได้ประมวล และทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

3.2 การตรวจสอบความเชื่อถือ โดยทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ ในประเด็นความพึงพอใจที่มีต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาณผูกพันของเกษตรกร โดยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกรผู้ที่ได้ทำผลิต

เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาผูกพัน คือ อำเภอแม่สอด และ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ที่มีในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาหาค่าความเชื่อถือได้ ตามวิธีการ Cronbach's alpha coefficient โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ในการคำนวณได้ค่าความเชื่อถือได้ประเด็นความพึงพอใจที่มีต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาผูกพัน ของเกษตรกร เท่ากับ 0.87 แสดงว่า เครื่องมือมีความเชื่อถือได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกร กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาผูกพันที่ได้รับการส่งเสริมให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมเพื่อส่งบริษัทเอกชน ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำไว้ ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 4.1 กำหนดแผนการสัมภาษณ์และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทเอกชน เพื่อขอความร่วมมือกำหนดนัดหมายวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง
 - 4.2 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์
 - 4.3 ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ตามกำหนดการที่นัดหมาย
 - 4.4 ดำเนินการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม 2551 ถึง วันที่ 30 เมษายน 2551
- เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จำนวนทั้งหมด 158 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจให้คะแนน จัดทำรหัสและบันทึกข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์

ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาผูกพัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนระดับความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้นำคะแนนระดับความพึงพอใจมาหาค่าเฉลี่ย รายข้อ ค่าเฉลี่ยแต่ละประเด็น และค่าเฉลี่ยรวมด้าน แล้วจัดระดับความพึงพอใจ ตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิต

เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมแบบมีสัญญาผูกพัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ความถี่ และร้อยละ